

"İçtihat Metni"

A-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE DAİR BAŞVURU

Konya Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu, 18.02.2019 tarihli ve 2019/3 Esas 2019/3 Karar sayılı kararıyla;

Konya Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesinin 15/01/2019 tarihli ve 2019/12 Esas 2019/127 Karar sayılı kararı ile Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesinin 05/10/2018 tarihli ve 2018/3300 Esas 2018/2542 Karar sayılı kararı arasında "...Şirket yasal temsilcilerinin ileri tarihli (postdate) olarak düzenledikleri çeklerle ilgili olarak, devam eden süreçte aynı şirket hakkında konkordato işlemlerine başlandıktan sonra, çeklerin bankaya ibraz edilmesi ve karşılıksız çıkması halinde cezai sorumluluklarının devam edip etmeyeceği..." konusunda çıkan uyuşmazlığın;

"...Konkordato talebi ile başlayan ve mahkemece geçici veya kesin mehil kararı verilmesiyle devam eden süreçte, konkordato öncesinde ileri tarihli olarak keşide edildiği anlaşılan ve konkordato süreci içinde karşılıksız çıkan çeklerle ilgili olarak, şirketin yasal temsilcilerinin her halükarda (mahkeme, konkordato komiserini şirketin yöneticilerine nezaretle, bazı işlemlerin yapılmasına izin/onay vermekle veya bizzat yöneticiler adına şirketi yönetmekle yetkilendirmiş olsa dahi) yetkilerinin sona ereceği, dolayısıyla cezai sorumluluklarının da devam etmeyeceği..." yönündeki Konya Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesinin görüşüyle aynı yönündeki kanaatiyle,

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un "Başkanlar Kurulunun Görevleri" başlıklı 35. maddesi gereği, Yüksek Yargıtay İlgili Ceza Dairesi tarafından bu konuda bir karar verilerek giderilmesini istemiştir.

B-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE KONU KARARLAR

1-) Konya Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesinin 15/01/2019 tarihli, 2019/12 E. 2019/127 K. sayılı kararı.

2-) Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesinin 05/10/2018 tarihli, 2018/3300 E. 2018/2542 K. sayılı kararı.

C-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE KONU BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ CEZA DAİRELERİ KARARLARININ ÖZETLERİ

1-) Konya 4. İcra Ceza Mahkemesinin 13.11.2018 tarihli, 2018/304 E. 2018/1456 K. sayılı kararında; Şikayetçi vekilinin dilekçesinde, sanığın keşide ettiği çekin, 01.12.2017 tarihinde bankaya ibrazı sonucu "karşılıksız" çıktığını belirterek, sanığın karşılıksızdır işlemine sebebiyet verdiğiinden bahisle 5941 sayılı Çek Kanunu gereği cezalandırılmasını istediği,

Sanık müdafinin savunmasında, sanığın yetkilisi olduğu şirket hakkında konkordato kararı verildiğini, çeklerin ibrazı tarihinde şirketin imza ve temsil yetkisinin müştereken iki komişere ait olduğunu, imza yetkisi olmayan sanığın çekleri keşide etmekten dolayı cezalandırılmasının mümkün olmayacağını beyan ederek suçun unsurlarının oluşmadığını belirttiği,

Suçta konu çekin yasal süresi içinde bankaya ibrazında "karşılıksızdır" işlemine tabi tutulduğu, ancak her ne kadar da sanığın eyleminin suç oluşturduğundan bahisle dava açılmış ise de Ankara 13. İcra Mahkemesinin 20.11.2017 tarihli 2017/803 E. 2017/992 K. sayılı kararıyla çek hesabı tüzel kişi şirket hakkında "mühlet kararı" verildiği, adı geçen şirkete 2 ayı şahsın kayyım olarak atandığı, böylece şirket yetkilisi olan sanığın görev ve yetkisinin sona ermesi nedeniyle çekin ibraz tarihinde şirket

yetkililerinin hukuki ve cezai sorumluluğunun bulunmaması gerekçesiyle sanığın beraatine karar verilmiştir.

Yukarıda özetlenen "beraat" kararına karşı, şikayetçi vekili tarafından istinaf kanun yoluna gidilmiştir. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesinin 15/01/2019 tarihli, 2019/12 E. 2019/127 K. sayılı kararıyla;

"... İncelenen dosya içeriğine göre sair istinaf itirazlarının reddine, ancak;

Sanık hakkında beraat kararı verilmiş olmakla; sanığın yetkilisi olduğu çek hesabı sahibi şirket hakkında tensiple verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararının da kaldırılmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Kanuna aykırı, müşteki vekilinin istinaf başvurusu bu nedenle yerinde görülmüş olduğundan ve CMK'nin 280/1-a ve 303. maddeleri uyarınca bu aykırılığın yeniden duruşma yapılmaksızın düzeltilmesi mümkün bulunduğundan;

Hükme "...Sanığın yetkilisi olduğu çek hesabı sahibi şirket hakkında tensiple verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılarak, Uyap sisteminden E-imza ile MERSİS ile Risk Merkezine elektronik olarak bildirilmesine..." ibaresinin eklenmesi suretiyle sair yönleri usul ve yasaya uygun olan HÜKMÜN DÜZELTİLEREK İSTİNAF BAŞVURUSUNUN ESASTAN REDDİNE..." kesin olarak karar verilmiştir.

2-) Gaziantep 3. İcra Ceza Mahkemesinin 17.05.2018 tarihli, 2018/207 E. 2018/729 K. sayılı kararında;

Şikayetçi vekilinin dilekçesinde, 24.11.2017 keşide tarihli ve 100.000 TL bedelli, 30.11.2017 keşide tarihli ve 150.000 TL bedelli, 08.12.2017 keşide tarihli ve 165.000 TL bedelli, 12.01.2018 keşide tarihli ve 138.730 TL bedelli 4 adet çekin, yasal süresinde bankaya ibrazı sonucu tümünün de "karşılıksız" çıktığını belirterek sanıkların 5941 sayılı Çek Kanunu gereği cezalandırılmasını istediği,

Sanıklar müdafinin savunmasında, sanıkların tümünün şirketin yöneticisi olmadığını, sanıkların yönetim kurulu üyesi oldukları şirketin, Ankara 13. İcra Mahkemesinin 20.11.2017 tarihli 2017/803 E. 2017/992 K. sayılı kararıyla "mühlet kararı" verilerek konkordato sürecine girdiğini, bu kararla birlikte şirketi konkordato komiserinin temsil etmeye başladığını, şirketin yönetiminin tamamen komiserin eline geçtiğini, sanıkların karşılıksız çıkan çeklerden dolayı bir cezai sorumluluğunun bulunmadığını beyan ettiği,

Sanıkların yetkilisi oldukları şirket adına keşide edilen çeklerin, süresinde bankaya ibrazında "karşılıksızdır" işlemine tabi tutuldukları, böylece 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinde düzenlenen "karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet verme" suçunun işlendiğinin sabit olduğu, sanıklar müdafinin savunmasının aksine, mühlet kararı veren Ankara 13. İcra Mahkemesinin 20.11.2017 tarihli 2017/803 E. 2017/992 K. sayılı kararında şirket yetkilisi olan sanıkların temsil yetkisinin ortadan kaldırılmadığı, sadece şirket adına rehin tesisi, kefil olunması ve benzeri bazı yetkilerinin 2004 sayılı İcra ve iflas Kanunu'nun 290. maddesi gereği yasaklandığı, bununla birlikte komiserler arasında bazı yetkilerin kullanılması bakımından bir işbölümüne gidildiği, yasaklanan ve komiser tarafından yapılması gereken işlemler arasında kambiyo senedi düzenleme veya çek keşide etme yetkisinin bulunmadığı, dosyaya celbedilen ticaret sicil kayıtlarına göre sanıkların halen şirketi yönetim ve temsil yetkilerinin devam ettiği, dolayısıyla çek karşılıklarını banka hesabında bulundurmayan sanıkların cezai sorumluluklarının halen devam ettiği gerekçesiyle sanıkların tümünün 4 farklı karşılıksız çek için 4'er kez (ayrı ayrı) mahkumiyetlerine karar verilmiştir.

Yukarıda özetlenen "mahkumiyet" kararlarına karşı, sanıklar müdafii tarafından istinaf kanun yoluna gidilmiştir.

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 11. Ceza Dairesinin 05/10/2018 tarihli, 2018/3300 E. 2018/2542 K. sayılı kararıyla;

"...Suçun sanıklar tarafından işlendiğini kabulde ve nitelendirmede usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı, esasa ve usule dair yargılamada herhangi bir eksiklik olmadığı, ispat bakımından değerlendirmenin yerinde olduğu, kanıtlarla aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların yasa yolu denetimini sağlayacak şekilde özleri değiştirilmeksizin tartışıldığı, vicdani kanının kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı, cezanın doğru uygulandığı, istinaf başvurusunda sanıklar müdafinin ileri sürdüğü nedenlerin yerinde olmadığı anlaşılmakla, CMK'nin 280/1-a maddesi uyarınca İSTİNAF BAŞVURUSUNUN ESASTAN REDDİNE..." kesin olarak karar verilmiştir.

D-)KARAR UYUŞMAZLIĞI HAKKINDA YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ GÖRÜŞÜ VE TALEBİ
Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07.04.2019 tarihli, UG-2019/25386 sayılı "BAM uyuşmazlığın giderilmesi talebi" konulu yazısında;

"...2004 sayılı İcra İflas Kanunu 290. madde uyarınca konkordato ilan edilen şirketlerde borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek konkordato komiserinin görevleri arasında sayılmıştır. Yine 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/2. maddesi uyarınca suç tarihi ibraz tarihi olan çekte karşılığını bulundurma görevi tüzel kişinin mali işleri yürütmekle görevlendirilen yönetim organına verilmiştir. Buna göre tüzel kişi şirket çeklerinde karşılıksızlıktan sorumlu olacak olan ibraz tarihinde yani karşılıksızdır işleminin yapıldığı tarihte tüzel kişinin mali işlerini yönetmekle görevlendirilen organı oluşturan gerçek kişi ya da kişiler olacaktır. Bunu tayin için ise konkordato kararına bakmak gereklidir. Şayet konkordato kararında eski mali işleri yönetmekle görevli organda görevli gerçek kişiler görevlerine devam ediyorlar ise sorumlulukları devam edecektir. Bu organda görevli kişiler değişmişler ise çekin ibraz tarihinde görevli olan gerçek kişiler karşılıksızlıktan yasal muafiyetleri yoksa sorumlu olacaklardır..." şeklinde yapılan genel değerlendirmeyi müteakiben,

Dairemizin, "6728 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden önce ileri tarihli olarak düzenlenen ve keşide tarihi aynı Kanun'un yürürlük sonrasında bir tarihe denk gelen çeklerin karşılıksız çıkması halinde eylemin suç oluşturup oluşturmadığı" konusunda 05.11.2018 tarihinde vermiş olduğu 2018/6510 Esas 2018/11325 Karar sayılı uyuşmazlığın giderilmesine dair kararına atıfta bulunularak,

Sonuç olarak "...696 s.KHK'nin m.92/2 ile değişik 5235 sayılı Kanun'un 35/1 madde ve fıkrası uyarınca Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Dairelerinin yukarıda değinilen kararlarının incelenmesi üzerine konkordato ilan edilen şirketlerde ileri tarihli düzenlenen çeklerin konkordato kararından sonra ibraz edilmeleri halinde, suçun tarihinin ibraz tarihi olduğuna dair içtihatlar da dikkate alınarak, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1 maddesinde yer alan karşılıksız çek düzenleme suçunda diğer şartları da varsa ibraz tarihinde görevli tüzel kişinin yönetim organını oluşturan gerçek kişi veya kişiler olduğuna karar verilmesi, bu suretle uyuşmazlığın giderilmesi..." talep edilmiştir.

E-) KARAR UYUŞMAZLIĞI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

1-)5235 Sayılı "Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanunu"nun İlgili Hükümleri

5235 sayılı Kanun'un 20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı KHK'nin 92. maddesi ile değişik, "Başkanlar Kurulunun Yetkileri" başlıklı 35. maddesi;

"...(3)Re'sen veya bölge adliye mahkemesinin ilgili hukuk veya ceza dairesinin ya da Cumhuriyet

başsavcısının, Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların, benzer olaylarda bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında ya da bu mahkeme ile başka bir bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında uyumsuzluk bulunması hâlinde bu uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtaydan bu konuda bir karar verilmesini istemek,

(4) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(Değişik fıkra: 20/11/2017 – KHK-696/92 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/87 md.) (3) numaralı bende göre yapılacak istemler, ceza davalarında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, hukuk davalarında ise ilgili hukuk dairesine iletilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı uyumsuzluk bulunduğu kanaat getirmesi durumunda ilgili ceza dairesinden bir karar verilmesini talep eder. Uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin olarak dairece bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir..." hükmünü amirdir.

2-) 5941 Sayılı Çek Kanunu'nun İlgili Hükümleri

A-) 5941 sayılı Çek Kanunu'nun "İbraz, ödeme, çekin karşılıksız olduğunun tespiti ve gecikme cezası" başlıklı 3. maddesi;

"(1) Karşılığı bulunan çek, hesabın bulunduğu muhatap bankanın herhangi bir şubesine ibraz edildiğinde hamilin varsa vergi kimlik numarası saptandıktan sonra ödenir. Ancak çek, hesabın bulunduğu şubeden başka bir şubeye ibraz edildiğinde, o şubece karşılığı sorulmak suretiyle ödenir.

(2) "Karşılıksızdır" işlemi, muhatap bankanın hamile kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın dışında, çek bedelinin karşılanamayan kısmıyla sınırlı olarak yapılır.

(3) Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için;

a) Karşılığının hiç bulunmaması hâlinde,

1) Çek bedeli bin Türk Lirası veya üzerinde ise bin Türk Lirası,

2) Çek bedeli bin Türk Lirasının altında ise çek bedelini,

b) Karşılığının kısmen bulunması hâlinde,

1) Çek bedeli bin Türk Lirası veya altında ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmî karşılığı bin Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı,

2) Çek bedeli bin Türk Lirasının üzerinde ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmî karşılığa ilave olarak bin Türk Lirasını,

ödemekle yükümlüdür. Bu husus, hesap sahibi ile muhatap banka arasında çek defterinin teslimi sırasında yapılmış olan dönülemeyecek bir gayri nakdî kredi sözleşmesi hükmündedir. Bu fıkradaki miktar, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan fiyat endekslerindeki yıllık değişimler göz önünde tutularak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından her yıl Ocak ayında belirlenir ve Resmî Gazete'de yayımlanır.

(4) Hamilin talepte bulunması hâlinde, karşılıksızdır işlemi; çekin arka yüzüne tahsil için bankaya ibraz edildiği tarih, hesap durumu, bankanın yükümlülüğü çerçevesinde ödediği miktar ve ibraz eden gerçek kişinin adı ve soyadı yazılmak, bu kişinin tüzel kişi adına bedeli tahsil etmesi hâlinde bu husus belirtilmek ve bu kişi ile birlikte banka yetkilisi tarafından imzalanmak suretiyle yapılır. Banka tarafından ödenen miktar düşüldükten sonra karşılıksız kalan tutar açıkça belirtilir. Hamilin imzalamaktan kaçınması hâlinde, karşılıksızdır işlemi yapılmaz.

(5) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil, kısmî ödemenin hamil tarafından kabul edilmemesi hâlinde, ikinci fıkra hükmüne göre karşılıksızdır işlemi yapılır; ibraz

tarihi ile ödememe nedeni çekin üzerine yazılır ve çek, üzerine imzası alınarak hamiline geri verilir; ön ve arka yüzünün fotokopisi banka tarafından saklanır. Çek hesabında hiç karşılığın bulunmaması ve hamilin sadece muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutarın ödenmesini talep etmesi hâlinde de bu fıkra hükmüne göre işlem yapılır.

(6) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil kısmî ödeme hâlinde, çekin ön ve arka yüzünün onaylı fotokopisi ücretsiz olarak hamile verilir. Çek hamili, bu fotokopiyle müracaat borçlularına veya kambiyo senetleri hakkındaki takip usullerine başvurabileceği gibi, icra mahkemesine şikâyetle bulunurken dilekçesine bu fotokopiyi ekleyebilir ve bunu icra daireleri ile mahkemelerde ispat aracı olarak kullanabilir. Mahkeme veya icra dairesinin istemi hâlinde çekin aslı bu mercilere gönderilir.

(7) Banka;

a) Çekin karşılığının hesapta bulunmasına rağmen hamiline ödenmesinin geciktirilmesi,

b) Kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın hamile ödenmesinin geciktirilmesi,

hâllerinde, çek hamiline, her geçen gün için binde üç gecikme cezası öder. Bu hâllerde 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uygulanmaz.

(8) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihinden önce ibraz edilen çekin karşılığının Türk Ticaret Kanununun 707 nci maddesi uyarınca kısmen veya tamamen ödenmemiş olması hâlinde, bu çekle ilgili olarak hukukî takip yapılamaz. İleri düzenleme tarihli çekle ilgili olarak hukukî takip yapılabilmesi için, çekin üzerindeki düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde bankaya ibraz edilmesi ve karşılıksızdır işlemine tabi tutulması şarttır.

(9) (Ek: 31/1/2012-6273/2 md.) Çekin, üzerinde yazılı baskı tarihinden itibaren beş yıl içinde ibraz edilmemesi hâlinde, muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğu sona erer.

(10) (Ek: 15/7/2016-6728/62 md.) Lehine karekodlu çek düzenlenen lehdar, teslim aldığı çeki Türk Ticaret Kanununun 780 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen sisteme kaydeder. Karekodlu çekin sisteme kaydedildiği tarihten sonra çek düzenleyen tüzel kişinin temsilcilerinde meydana gelen değişiklikler, çek hesabı sahibi tüzel kişinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

b-) 5941 sayılı Çek Kanunu'nun "Ceza sorumluluğu, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı" başlıklı 5. maddesi;

"(1) (Değişik: 15/7/2016-6728/63 md.) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak "karşılıksızdır" işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, hükmedilecek adli para cezası; çek bedelinin karşılıksız kalan miktarı, (...) az olamaz. Mahkeme ayrıca, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına; bu yasağın bulunması hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının devamına hükmeder. Yargılama sırasında da resen mahkeme tarafından koruma tedbiri olarak çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi, bu tüzel kişi adına çek keşide edenler ve karşılıksız çekin bir sermaye şirketi adına düzenlenmesi durumunda ayrıca yönetim organı ile ticaret siciline tescil edilen şirket yetkilileri hakkında uygulanır. Koruma tedbiri olarak verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararlarına karşı yapılan itirazlar bakımından 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır. Bu suçtan dolayı açılan davalar icra mahkemesinde görülür ve İcra ve İflas Kanununun 347,

349, 350, 351, 352 ve 353 üncü maddelerinde düzenlenen yargılama usulüne ilişkin hükümler uygulanır. Bu davalar çekin tahsil için bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer ya da hesap sahibinin yahut şikâyetçinin yerleşim yeri mahkemesinde görülür.

(2) (Mülga: 31/1/2012-6273/3 md.; Yeniden düzenleme: 15/7/2016-6728/63 md.) Birinci fıkra hükmüne göre çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlü olan kişi, çek hesabı sahibidir. Çek hesabı sahibinin tüzel kişi olması hâlinde, bu tüzel kişinin mali işlerini yürütmekle görevlendirilen yönetim organının üyesi, böyle bir belirleme yapılmamışsa yönetim organını oluşturan gerçek kişi veya kişiler, çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlüdür. Birinci fıkra uyarınca hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilenler, yasaklılıkları süresince sermaye şirketlerinin yönetim organlarında görev alamazlar. Ancak, hakkında yasaklama kararı verilenlerin mevcut organ üyelikleri görev sürelerinin sonuna kadar devam eder.

(3) Çek hesabı sahibi gerçek kişi, kendisi adına çek düzenlemek üzere bir başkasını temsilci veya vekil olarak tayin edemez. Gerçek kişinin temsilcisi veya vekili olarak çek düzenlenmesi hâlinde, bu çekten dolayı hukukî ve cezai sorumluluk çek hesabı sahibine aittir.

(4) (Mülga: 31/1/2012-6273/3 md.)

(5) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı ile ilgili olarak, herhangi bir adres değişikliği bildiriminde bulunulmadığı sürece ilgilinin çek hesabı açtırırken bildirdiği adrese 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 35 inci maddesine göre derhal tebligat çıkarılır. Adresin bankaya yanlış bildirilmesi veya fiilen terkedilmiş olması hâlinde de, tebligat yapılmış sayılır.

(6) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, elindeki bütün çek yapraklarını ait olduğu bankalara iade etmekle yükümlüdür. Bu kişi adına yeni bir çek hesabı açamaz.

(7) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içinde, düzenlemiş bulunduğu ve henüz karşılığı tahsil edilmemiş olan çekleri, düzenleme tarihlerini, miktarlarını ve varsa lehtarlarını da göstermek suretiyle, muhatap bankaya liste hâlinde vermekle yükümlüdür.

(8) (Değişik: 15/7/2016-6728/63 md.) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler, güvenli elektronik imza ile imzalandıktan sonra, Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla MERSİS ile Risk Merkezine elektronik ortamda bildirilir. Hakkında çek hesabı açma yasağı kararı verilen kişiler, Risk Merkezi tarafından bankalara bildirilir. Bu bildirimler ile bankalara yapılacak duyurulara ilişkin esas ve usuller, Adalet Bakanlığının uygun görüşü alınarak Risk Merkezi tarafından belirlenir.

(9) (Mülga: 31/1/2012-6273/3 md.; Yeniden düzenleme: 15/7/2016-6728/63 md.) Karşılıksız kalan bir çekle ilgili olarak yapılan yargılama neticesinde mahkeme tarafından beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın düşmesi veya davanın reddine karar verilmesi hâlinde, aynı kararda, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına ilişkin kararların kesinleşmesi üzerine, bu kararlar, MERSİS ile Risk Merkezine sekizinci fıkradaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur.

(10) (Değişik: 15/7/2016-6728/63 md.) Birinci fıkrada tanımlanan suç nedeniyle, ön ödeme, uzlaşma ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

(11) (Mülga: 31/1/2012-6273/3 md.; Ek: 15/7/2016-6728/63 md.) Birinci fıkra uyarınca verilen adli para cezalarının ödenmemesi durumunda, bu ceza, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kamuya yararlı

bir işte çalıştırma kararı verilmeksizin doğrudan hapis cezasına çevrilir.

c-) 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 6728 sayılı Kanunla değişik "Etkin pişmanlık ve çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılması" başlıklı 6. maddesi;

"(1) Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödeyen kişi hakkında,

a) Yargılama aşamasında mahkeme tarafından davanın düşmesine,

b) Mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinden sonra mahkeme tarafından hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına,

karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırıldığı, MERSİS ile Risk Merkezine 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur.

(2) Şikâyetten vazgeçme hâlinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Kişi, mahkûm olduğu cezanın tamamen infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl ve her halde yasağın konulduğu tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, hükmü veren mahkemeden çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasını isteyebilir; mahkemenin vereceği karara itiraz edebilir. Bu itiraz bakımından İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına ilişkin karar kesinleştiğinde, yasağın kaldırıldığı, MERSİS ile Risk Merkezine 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur.

d-) 5941 sayılı Çek Kanunu'nun "Diğer ceza hükümleri" başlıklı 7. maddesi;

"(1) Tacirin ticarî işletmesiyle ilgili iş ve işlemlerinde, tacir olmayan kişinin çek defterini kullanarak çek düzenleyen ve düzenleyen kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Tacir olmayan kişiye tacir kişiye verilmesi gereken çek defteri veren banka görevlisi hakkında elli günden yüzelli güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

(3) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki yükümlülüğe aykırı olarak bankaya gerçek dışı beyanda bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Beyanname almadan veya beyannameye rağmen, hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunan kişiye veya bu kişinin yönetim organında görev yaptığı veya temsilcisi ya da imza yetkilisi olduğu tüzel kişiye çek defteri veren banka görevlileri elli günden yüzelli güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kısmen veya tamamen karşılığı bulunmayan çekle ilgili olarak, talebe rağmen, karşılıksızdır işlemi yapmayan banka görevlisi, şikâyet üzerine bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(5) Karşılığı tahsil edilmek üzere bankaya ibraz edilen çekin karşılığının hesapta mevcut olmasına rağmen, hamile ödemede bulunmayan ya da bankanın kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarı hamile ödemeyen banka görevlisi, şikâyet üzerine bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(6) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, buna rağmen çek düzenlerse, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(7) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi adına çek hesabı açan banka görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(8) Çek defteri basmaya veya bastırmaya kanunen yetkili kılınanlar dışında çek defteri basanlar ve bastıranlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

(9) Hamiline çek defteri yaprağını kullanmadan hamiline çek düzenleyen kişi, bu aykırılığı içeren her bir

çekte ilgili olarak, Cumhuriyet savcısı tarafından üçyüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(10) 2 nci maddenin, sağlanması ve saklanması gereken bilgi ve belgelere ilişkin hükmüne aykırı hareket edilmesi veya çekin karşılıksız çıkması dolayısıyla hamili tarafından talep edilmesi üzerine düzenleyicinin banka kayıtlarındaki adreslerinin kendisine verilmemesi hâlinde, ilgili bankaya Cumhuriyet savcısı tarafından beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir." hükümlerini amirdir.

3-) 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun İlgili Hükümleri

a-) 7101 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden (15.03.2018'den) önceki 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun Konkordato ile Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması" başlıklı onikinci babının 4949 sayılı Kanunla değişik "KONKORDATO TALEBİ" başlıklı 285. maddesi;

"(Değişik: 538 - 18.2.1965/m.120) (Değişik 1. fıkra: 4949 - 17.7.2003 / m.67) Konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen herhangi bir borçlu, icra mahkemesine gerekçeli bir dilekçe ve bir konkordato projesi verir. Bu projeye ayrıntılı bir bilanço, gelir tablosu ve defter tutmaya mecbur şahıslardan ise defterlerinin durumunu bildiren bir cetvel ekler. Bu cetvelde, özellikle Türk Ticaret Kanununun 66 ncı maddesi hükmünce tutulması mecburi olan defterlerin hepsinin tutulmuş olup olmadıkları gösterilir.

(Ek fıkra: 4949 - 17.7.2003/m.67) İflas talebinde bulunabilecek her alacaklı, gerekçeli bir dilekçeyle, icra mahkemesinden borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.

(Ek fıkra: 4949 - 17.7.2003/m.67) Konkordato talebi üzerine icra mahkemesi, gerekli gördüğü takdirde, borçlunun malvarlığının muhafazası için 290 ıncı maddenin ikinci fıkrasındaki tedbirleri emreder.

Yetkili icra mahkemesi, iflâsa tabi olanlar için 154 üncü maddenin 1 veya 2 nci fıkrasında yazılı yerdeki, iflâsa tabi olmayan borçlunun ikametgâhındaki icra mahkemesidir.

Borçlu, bilançosunda yazılı mal ve kıymetleri, konkordato mühletinin verilmemesi halinde, bilânçoğu icra mahkemesine sunduğu tarihten bir sene içinde takibe uğradığı takdirde 162 nci madde uyarınca göstermeye mecburdur. Konkordato mühleti kaldırılmış veya konkordato tasdik edilmemişse bunların kesinleşmesi tarihlerinden itibaren bir sene ve konkordato feshedilmişse feshin kesinleşmesinden altı ay müddetle borçlu için aynı mecburiyet vardır."

a-1-) 7101 sayılı Kanunla (15.03.2018 ve devamında) değişik 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "Konkordato ile Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması" başlıklı onikinci babının "I. ADÎ KONKORDATO" başlıklı bölümünün "Konkordato talebi:" başlıklı 285. maddesi; "Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir.

İflâs talebinde bulunabilecek her alacaklı, gerekçeli bir dilekçeyle, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.

Yetkili ve görevli mahkeme; iflâsa tabi olan borçlu için 154 üncü maddenin birinci veya ikinci fıkralarında yazılı yerdeki, iflâsa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesidir.

Konkordato talebinde bulunan, Adalet Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan tarifede belirtilen

konkordato gider avansını yatırmaya mecburdur. Bu durumda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114 üncü ve 115 inci maddeleri kıyasen uygulanır."

b-) 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 6728 sayılı Kanunla değişik "MÜHLET" başlıklı 287. maddesi;

"(Değişik: 4949 - 17.7.2003 / m.69) Konkordato talebi 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre ilan edilir. Konkordato talebinin ilanından itibaren on gün içinde alacaklılar itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek icra mahkemesinden konkordato talebinin reddini isteyebilir.

Talep uygun görülürse icra mahkemesi borçluya en fazla üç aylık bir mühlet verir ve aynı zamanda gerekli bilgi ve tecrübeye sahip Türk vatandaşlarından bir veya birkaç komiser tayin eder. Birden fazla komiser tayin edilmesi halinde icra mahkemesi bu kişilerin görev ve yetki alanlarını belirler.

Konkordato komiseri, kusurundan doğan zararlardan sorumludur.

Komiser, borçlunun faaliyetine nezaret eder ve 290 ve devamı maddelerde verilen görevleri yapar. Ayrıca komiser, icra mahkemesinin talebi halinde ara raporlar verir ve alacaklıları konkordato süreci hakkında bilgilendirir.

8, 10, 11, 16, 21 ve 359 uncu maddeler hükümleri kıyas yoluyla komiserler hakkında da uygulanır.

İşin niteliği gerekli kılıyorsa komiserin teklifi üzerine mühlet, alacaklılar da dinlendikten sonra en fazla iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

Borçlunun malvarlığının muhafaza edilmesi için gerekli ise veya konkordatonun gerçekleşmeyeceği açıkça anlaşılıyorsa, konkordato mühleti komiserin talebi üzerine mühletin sona ermesinden önce kaldırılabilir. Bu takdirde borçlu ve alacaklılar dinlenir. 299, 300 ve 301 inci maddeler kıyas yoluyla uygulanır.

Konkordatonun tasdiki yargılaması mühlet içinde bitirilememişse asliye ticaret mahkemesi, komiserin gerekçeli raporunu da dikkate alarak, mühletin bitiminden sonraki dönem için geçerli olmak üzere borçluya karşı evvelce başlatılmış olan takiplerin durdurulmasına veya borçluya karşı yeni takip yapılmamasına karar verebilir."

b-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Geçici mühlet:" başlıklı 287. maddesi;

"Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286 ncı maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir ve 297 nci maddenin ikinci fıkrasındaki hâller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır.

Konkordato işlemlerinin başlatılması alacaklılardan biri tarafından talep edilmişse, borçlunun 286 ncı maddede belirtilen belgeleri ve kayıtları mahkemenin vereceği makul süre içinde ve eksiksiz olarak sunması hâlinde geçici mühlet kararı verilir. Bu durumda anılan belge ve kayıtların hazırlanması için gerekli masraf alacaklı tarafından karşılanır. Belge ve kayıtların süresinde ve eksiksiz olarak sunulmaması hâlinde geçici mühlet kararı verilmez ve alacaklının yaptığı konkordato talebinin de reddine karar verilir.

Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri görevlendirir. Alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de görevlendirilebilir. (Ek cümle:6/12/2018-7155/14 md.) Üç komiser görevlendirilmesi durumunda komiserlerden biri, mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet göstermek şartıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından

yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler arasından seçilir. 290 ıncı madde bu konuda kıyasen uygulanır. Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez.

291 inci ve 292 nci maddeler, geçici mühlet hakkında kıyasen uygulanır.

Geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamaz."

c-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 6103 sayılı Kanunla değişik "MÜHLETİN İLANI" başlıklı 287. maddesi;

(Değişik: 4949 - 17.7.2003 / m.70) İcra mahkemesince mühlet, karar tarihinde (Değişik ibare: 5092 - 12.2.2004 / m.5) "tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden" birinde ilan olunur ve icra dairesi ile tapu dairesine bildirilir. Borçlu bir tacir ise ticaret sicili memurluğuna ve deniz ticaretiyle meşgul ise ayrıca gemi sicil memurluğuna da haber verilir. Borçlunun gemisi sicile kayıtlı olduğu takdirde gemi sicil memuru, konkordato mehli hakkında sicile şerh verir. Bu şerh Türk Ticaret Kanununun 879 uncu maddesindeki şerhin hukuki neticesini meydana getirir. (...) Mühlet kararı ayrıca diğer لازم gelen yerlere bildirilir."

c-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Geçici mühletin sonuçları, ilân ve bildirimi:" başlıklı 288. maddesi;

"Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur.

Mahkemece geçici mühlet kararı, ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalında ilân olunur ve derhâl tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahallî ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer لازم gelen yerlere bildirilir. İlanda ayrıca alacaklıların, ilândan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hâl bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilir. Geçici mühletin uzatılmasına ve geçici mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar da ikinci fıkra uyarınca ilân olunur ve ilgili yerlere bildirilir."

d-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Kesin mühlet:" başlıklı 289. maddesi;

"Mahkeme, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir.

Kesin mühlet hakkında bir karar verilebilmesi için, mahkeme borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet eder. Geçici komiser, duruşmadan önce yazılı raporunu sunar ve mahkemece gerekli görülürse, beyanı alınmak üzere duruşmada hazır bulunur. Mahkeme yapacağı değerlendirmede, itiraz eden alacaklıların dilekçelerinde ileri sürdükleri itiraz sebeplerini de dikkate alır. Konkordatunun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir. Bu kararla birlikte mahkeme, yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiser veya komiserlerin görevine devam etmesine karar verir ve dosyayı komisere tevdi eder.

Mahkemece, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturulabilir. Bu durumda alacaklıları, hukuki nitelik itibarıyla birbirinden farklı olan

alacaklı sınıfları ve varsa rehinli alacaklılar, alacaklılar kurulunda hakkaniyete uygun şekilde temsil edilir. Alacaklılar kurulu oluşturulurken komiserin de görüşü alınır. Alacaklılar kurulu her ay en az bir kere toplanır ve hazır bulunanların oy çokluğuyla karar alır. Komiser bu toplantıda hazır bulunarak alınan kararları toplantıya katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlar. Alacaklı sayısı, alacak miktarı ve alacakların çeşitliliği dikkate alınarak alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı hâller ile alacaklılar kuruluna ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte gösterilir.

Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece altı aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki hâlde de uzatma talebi kesin mühletin sona ermesinden önce yapılır ve uzatma kararı vermeden önce, varsa alacaklılar kurulunun da görüşü alınır. Kesin mühlet verilmesine, kesin mühletin uzatılmasına ve kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar, 288 inci madde uyarınca ilân edilir ve ilgili yerlere bildirilir."

e-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 4949 sayılı Kanunla değişik "MÜHLETİN BORÇLU BAKIMINDAN SONUÇLARI:" başlıklı 290. maddesi;

"(Değişik madde ve başlığı: 4949 - 17.7.2003 / m.72) Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, icra mahkemesi bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin katılımı ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir. Borçlu, icra mahkemesinin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez ve takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi halde yapılan işlemler hükümsüzdür.

Borçlu bu hükme yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa veya iyi niyetinden şüpheyi haklı gösterir bir harekette bulunursa icra mahkemesi komiserin raporu üzerine, mümkün ise borçluyu ve gerektiğinde alacaklıları dinledikten sonra borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini veya mühleti kaldırabilir.

299, 300 ve 301 inci maddeler hükmü kıyas yoluyla uygulanır."

e-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Konkordato komiseri ve alacaklılar kurulu ile bunların görevleri:" başlıklı 290. maddesi;

"Dosyayı teslim alan komiser kesin mühlet içinde, konkordatonun tasdikine yönelik işlemleri tamamlayarak dosyayı raporuyla birlikte mahkemeye iade eder.

Komiserin görevleri şunlardır:

- a) Konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunmak.
- b) Borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek.
- c) Bu kanunda verilen görevleri yapmak.
- d) Mahkemenin istediği konularda ve uygun göreceği sürelerde ara raporlar sunmak.
- e) Alacaklılar kurulunu konkordatonun seyri hakkında düzenli aralıklarla bilgilendirmek.
- f) Talepte bulunan diğer alacaklılara konkordatonun seyri ve borçlunun güncel malî durumu hakkında bilgi vermek.
- g) Mahkeme tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

8 inci, 10 uncu, 11 inci, 16 ncı, 21 inci ve 359 uncu maddeler hükümleri kıyas yoluyla komiserler hakkında da uygulanır.

Komiserin konkordatoya ilişkin işlemleri ile ilgili şikayetler, asliye ticaret mahkemesi tarafından kesin

olarak karara bağlanır.

(Değişik fıkra:6/12/2018-7155/15 md.) Komiserler, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan komiser listesinden seçilir. Listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması zorunludur. Ayrıca, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, komiser olarak görevlendirilebilecek, yetkilendirilmiş bağımsız denetçileri liste hâlinde bilirkişilik bölge kurullarına bildirir. Listede görevlendirilecek komiser bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılır ve bu durum bölge kuruluna bildirilir. Bir kişi eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada geçici komiser ve komiser olarak görev yapamaz. Komiserin sorumlulukları hakkında 227 nci maddenin dördüncü ve beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.

(Değişik fıkra:6/12/2018-7155/15 md.) Konkordato komiserinin nitelikleri, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile komiserliğe ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Alacaklılar kurulu, komiserin faaliyetlerine nezaret eder; komisere tavsiyelerde bulunabilir ve kanunun öngördüğü hâllerde mahkemeye görüş bildirir. Alacaklılar kurulu komiserin faaliyetlerini yeterli bulmazsa, mahkemeden komiserin değiştirilmesini gerekçeli bir raporla isteyebilir. Mahkeme bu talep hakkında borçluyu ve komiseri dinledikten sonra kesin olarak karar verir."

f-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ile iflâsın açılması:" başlıklı 292. maddesi;

"İflâsa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra aşağıdaki durumların gerçekleşmesi hâlinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına resen karar verir:

a) Borçlunun malvarlığının korunması için iflâsın açılması gerekiyorsa.

b) Konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşılıyorsa.

c) Borçlu, 297 nci maddeye aykırı davranır veya komiserin talimatlarına uymazsa ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği anlaşılıyorsa.

d) Borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatif, konkordato talebinden feragat ederse.

İflâsa tabi olmayan borçlu bakımından ise birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki hâllerin kesin mühletin verilmesinden sonra gerçekleşmesi durumunda, komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine resen karar verir.

Mahkeme, bu madde uyarınca karar vermeden önce borçlu ve varsa konkordato talep eden alacaklı ve alacaklılar kurulunu duruşmaya davet eder; diğer alacaklıları ise gerekli görürse davet eder."

g-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçları:" başlıklı 294. maddesi;

"Mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zaman aşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.

206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir.

Tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur.

Takas bu Kanunun 200 ve 201 inci maddelerine tâbidir. Bu maddelerin uygulanmasında geçici mühletin

ilânı tarihi esas alınır.

Hacizli mallar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde 186 ncı madde hükmü uygulanır.

Konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir hükümsüzdür. Konusu para olmayan alacaklar, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komisere bildirilir. Şu kadar ki borçlu, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbesttir."

h-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları:" başlıklı 297. maddesi;

"Borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Şu kadar ki, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.

Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır.

Borçlu bu hükme yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir veya 292 nci madde çerçevesinde karar verir.

Birinci ve üçüncü fıkra kapsamında alınan kararlar 288 inci madde uyarınca ilân edilir ve ilgili yerlere bildirilir."

ı-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet:" başlıklı 299. maddesi;

"Alacaklılar, komiser tarafından 288 inci madde uyarınca yapılacak ilânla, ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur. Ayrıca, ilânın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir. İlânda, alacaklarını bildirmeyen alacaklıların bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri ihtar da yazılır."

i-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 4949 sayılı Kanunla değişik "KONKORDATONUN MAHKEMEDE İNCELENMESİ:" başlıklı 290. maddesi;

"(Değişik madde ve başlığı: 4949 - 17.7.2003 / m.75) Toplanmayı takip eden on gün bittikten sonra komiser konkordatoya ilişkin bütün belgeleri ve bu süre içinde iltihak eden olmuşsa bunları da dikkate alarak, konkordatonun kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu ticaret mahkemesine tevdi eder ve durumu ilgili icra mahkemesine bildirir.

Mahkeme, komiseri dinledikten sonra ve her halde mühlet içinde kısa bir zamanda kararını verir. Karar vermek için tayin olunan duruşma günü, mühlet kararının yayımlandığı gazetede ilan edilir. İtiraz edenlerin haklarını müdafaa için duruşmada bulunabilecekleri de ilana yazılır.",

i-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Konkordatonun mahkemede incelenmesi:" başlıklı 304. maddesi;

"Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her hâlde kesin mühlet içinde kararını vermek zorundadır. Karar vermek için tayin olunan duruşma günü, 288 inci madde uyarınca ilân edilir. İtiraz edenlerin, itiraz sebeplerini duruşma gününden en az üç gün önce yazılı olarak bildirmek kaydıyla duruşmada hazır bulunabilecekleri de ilâna yazılır.

Konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa; mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilmeye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir. Bu süre altı aydan fazla olamaz."

j-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 4949 sayılı Kanunla değişik "KONKORDATONUN TASDİKİ" başlıklı 298. ve "TASDİKİN İLANI" başlıklı 300. maddeleri;

"MADDE 298: (Değişik: 4949 - 17.7.2003 / m.77) Yukarıdaki hükümler dairesinde yapılan konkordato teklifinin tasdiki aşağıdaki şartların tahakkukuna bağlıdır:

1- Teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (Mahkeme borçluya intikal edebilecek malları da dikkate alabilir.).

2- Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen meblağın, iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağına öngörülmesi.

3- Konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi.

4- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve ilam harçlarının tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması. Hakim, konkordato teklifini yetersiz bulması halinde re'sen veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmeyi yapabilir."

"MADDE 300: (Değişik: 538 - 18.2.1965 / m.126) (Değişik 1. fıkra: 3222 - 6.6.1985 / m.35) Hüküm kesinleşince (Değişik ibare: 4949 - 17.7.2003 / m.79) "mühlet kararının yayımlandığı gazetede" ilân edilir; icra dairesi ile tapu dairesine, mahalli ticaret odalarına sanayi odalarına ve borsalara ve borçlunun sıfatına göre evvelce ihbar edilmiş ise ticaret sicili memurluğuna ve gemi sicil memurluğuna tebliğ olunur.

İlândan itibaren 287 nci maddeye göre verilen mühletin hükümleri biter."

j-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Konkordatonun tasdiki kararı, kapsamı ve ilânı:" başlıklı 306. maddesi;

"Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilir.

Kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Bu takdirde kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler.

Tasdik kararı mahkemece, 288 inci madde uyarınca ilân olunur ve ilgili yerlere bildirilir."

k-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 4949 sayılı Kanunla değişik "KONKORDATONUN REDDİNDEN SONRA İFLAS VE İHTİYATİ HACİZ" başlıklı 301. maddesi;

"(Değişik: 538 - 18.2.1965 / m.127) (Değişik 1. fıkra: 4949 - 17.7.2003 / m.80) Konkordato tasdik olunmaz yahut mühlet kaldırılırsa, borçlu iflasa tabi kişilerden olmasa bile, alacaklılardan birinin 300 üncü maddeye göre yapılccak ilanda itibaren on gün içinde vuku bulacak talebi üzerine borçlunun derhal iflasına karar verilir.

Konkordatonun tasdikını reddeden mahkeme, teminat aramaksızın borçlunun bütün kabili haciz mallarının ihtiyaten haczine karar verir. Bu karar masrafı avans olarak yatıran herhangi bir alacaklının talebiyle tatbik olunur. Yukarıdaki fıkraya göre açılan iflâs davası 264 üncü madde gereğince ihtiyati haczi tamamlayan merasimdir."

k-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflâsı:" başlıklı 308. maddesi;

"Konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verir ve bu karar 288 inci madde uyarınca ilân edilerek ilgili yerlere bildirilir. Borçlunun iflâsa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin mevcut olması hâlinde mahkeme, borçlunun iflâsına resen karar verir."

l-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Kanun yolları:" başlıklı 308/a. maddesi;

"Konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı, kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilânından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır."

m-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan ve 4949 sayılı Kanunla değişik "KONKORDATONUN HÜKÜMLERİ" başlıklı 303. maddesi;

"(Değişik: 4949 - 17.7.2003 / m.82) Tasdik edilen konkordato, alacakları mühlet kararından önce veya komiserin onayı olmaksızın konkordatonun tasdikine kadar doğmuş bütün alacaklar için mecburidir. Rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ile bu Kanunun 206 ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan Devlet alacakları müstesnadır.

Mühlet içinde komiserin onayıyla akdedilmiş borçlar, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta masa borcu sayılır.

Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği, borçlunun borçlarını nasıl ödeyeceği ve gerekirse sağlanacak teminatlar belirtilir. Kararda komiser veya uzman bir kişi tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebilir. Bu takdirde görevlendirilen kişi, borçlunun işletmesinin durumu ve borçlarını konkordato projesi uyarınca ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor tevdi eder; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler."

m-1-) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik "Konkordatonun hükümleri:" başlıklı 308/c. maddesi;

"Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hâle gelir. Tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle geleceği de kararlaştırılabilir; bu takdirde mühletin etkileri, kanunda öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hâle geldiği tarihe kadar devam eder.

Bağlayıcı hâle gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.

206' ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları hakkında bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle

akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir."

4-) 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun İlgili Hükümleri

5271 sayılı CMK'nin "Ceza mahkemelerinin ek yetkisi" başlıklı 218/1. maddesi;

"(1) Yüklenen suçun ispatı, ceza mahkemelerinden başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunun çözümüne bağlı ise; ceza mahkemesi bu sorunla ilgili olarak da bu Kanun hükümlerine göre karar verebilir. Ancak, bu sorunla ilgili olarak görevli mahkemede dava açılması veya açılmış davanın sonuçlanması ile ilgili olarak bekletici sorun kararı verebilir..." hükmünü amirdir.

F-) İNCELEME, DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

1-) Yöntem

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine, Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 30.01.2019 tarihli 2019/1 sayılı işbölümü kararı gereği Dairemize gönderilen karar uyuşmazlığının giderilmesine dair başvuru evrakı incelendi:

Başvuruya konu uyuşmazlığın 5941 sayılı Çek Kanunu'nun yanı sıra 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun esasen 285 ila 309. maddeleri arasında düzenlenen ve 15.03.2018 tarihli 30361 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 7101 sayılı Kanun'la değiştirilerek son halini alan "konkordato" hükümleri ile ilgili olduğunun görülmesi üzerine, konuyla ilgili Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına ve Hacı Bayram-ı Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına yazılan müzekkerelere cevaben gönderilen hukuki mütalaalar, doktrin, mevzuat hükümleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun konkordato hükümlerinde değişiklik yapan 7101 sayılı Kanun'un gerekçesi birlikte değerlendirilerek aşağıdaki şekilde inceleme ve değerlendirme yapmak gereği hasıl olmuştur.

2-) İncelemenin Kapsamı, Sınırları ve Uyuşmazlık Konusunun Belirlenmesi

Yukarıda anlatılmaya çalışılan karar uyuşmazlığının çözümü için öncelikle; konkordatonun tanımının yapılması, konkordato türlerinin belirlenmesi, karar uyuşmazlığının konusunu oluşturan konkordato türünün, hüküm ve sonuçlarının değerlendirilmesi, konkordato komiserinin görevlerinin açıklanması, devamlı; keşidecisi tüzel kişi olan bir çekin kanuni süresi içinde bankaya ibrazında karşılıksızdır işleminin yapıldığının kabul edildiği konkordato (tasdiki) yargılaması sürecinin, ne zaman başlayıp ne zaman biteceğinin, dolayısıyla "cezai sorumluluğun var olup olmadığının araştırılacağı tarih aralığının" belirlenmesi gerekmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki; konkordato (tasdiki) yargılaması süreci öncesindeki bir tarihte veya bu sürecin tamamen sona ermesiyle verilecek "konkordatonun tasdiki" veya "konkordatonun reddi" yönündeki kararın kesinleşmesi sonrasında bankaya ibrazında karşılıksız işlemine tabi tutulan çeklerden kimlerin sorumlu tutulacağı, tasdik edilerek kesinleşen konkordato hükümlerinin uygulanmasından (ifa edilip edilmemesinden) kaynaklı sorunlar, karar uyuşmazlığının kapsamı dışındadır.

a-) Konkordato tanımı ve türleri

a-1-) Konkordato, günlük dilde "anlaşmalı iflas" olarak kullanılagelen (<http://sozluk.gov.tr/>) hukuk terimi olarak ise; "borçlu ile alacaklıların yaptığı anlaşma ile aralarındaki alacak-borç ilişkisinin, karşılıklı olarak belirlenen şartlar çerçevesinde sona erdirilmesi" (Ejder Yılmaz, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1256) olarak tanımlanan bir terimdir.

Konkordato, elinde olmayan nedenlerle, işleri iyi gitmeyen veya mâli durumu bozulmuş olan, dürüst borçluları korumak için kabul edilmiş bir müessesedir(Baki Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve

İflâs Hukuku, 2016, s: 680). Konkordato, vadesi geldiği halde borçlarını ödeyemeyen veya vadesinde ödeyemeyeceği anlaşılan iflasa tabi bir borçlunun; borçlarının vadesinin ertelenmesi ve/veya borç miktarının belli bir kısmından feragat edilmesi yönünde yaptığı teklifin, kanunda gösterilen miktardaki alacaklının oy çokluğuyla alacağı kararın mahkemece tasdiğiyle hüküm kazanan bir anlaşma halini alan, kendine özgü bir cebri icra ve kollektif bir tasfiye şeklidir. Konkordato anlaşmasının mahkemece tasdiki halinde borçlunun borçları tasfiye edilir, şayet herhangi bir nedenle borçlunun konkordato talebi mahkemece reddedilirse bu sefer borçlunun iflasına re'sen karar verilecektir.

Keza 7101 sayılı Kanun'un tasarı metninde; ülkemizde 2003 yılından beri uygulanagelen "iflasın ertelenmesi" kurumunun bekleneni veremediği, 6728 sayılı Kanunla revize edildiği, ancak buna rağmen iflasın ertelenmesi kurumunda alacaklıların söz sahibi olamadığı, bu sürecin daha çok borçlu ile mahkemeler arasındaki işlemlerle yürütüldüğü, uygulamada ortaya çıkan sorunlar da birlikte değerlendirildiğinde iflasın ertelenmesi kurumunun tamamen ortadan kaldırılarak alacaklılar ile borçlunun bir müzakere sonucunda anlaşması ve bu anlaşmanın mahkemece tasdiki esasına dayanan konkordato kurumunun daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılmasının ticari ve sosyal hayat bakımından bir ihtiyaç olduğundan bahsedildiği görülmektedir. (<https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0913.pdf>)

a-2-) Konkordato türleri;

- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda düzenleniş şekline göre; adi (iflas içi - iflastan önce) konkordato, iflastan sonra konkordato ve malvarlığının terki suretiyle konkordato,
- Resmi makamların sürece katılımı bakımından; mahkeme içi konkordato, mahkeme dışı konkordato,
- İçeriğine veya yöntemine göre; borcun bölümler halinde ileri bir tarihte ödeneceğini düzenleyen vade konkordatosu, borcun ancak bir kısmının ödenebileceğini öngören tenzilat (indirim) konkordatosu ve her iki yöntemden de bazı esaslar barındıran karma (kombine) konkordato olarak sınıflandırılabilir. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında; karar uyumsuzluğuna konu edilen konkordato türünün "iflas öncesi = mahkeme içi = adi konkordato" olduğunu, içeriği ve yönteminin ise her somut olayın özelliğine göre ayrıca tespit edilmesi gerekeceğini belirtmekte fayda bulunmaktadır.

b-) Karar uyumsuzluğuna konu olan "adi konkordato" sürecine dair genel bilgiler

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun gerek 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler öncesinde gerekse değişiklik sonrası dönemde yürürlükteki 285 ve devamı maddelerine göre "mahkeme içi - adi konkordato" (tasdiki) yargılaması süreci;

Borçlunun veya alacaklının başvurusuyla (veya talebiyle) başlayan,

Görevli ve yetkili mahkemece borçluya bir geçici mühlet (mühlet) kararı verilmesiyle hukuken geçerli hüküm ve sonuçlar doğuran bir dava sıfatını kazanan,

Alacaklılar ve borçlu arasında, borcun vadesine ve/veya yapılacak tenzilat miktarına göre içeriği ve yöntemi belirlenecek bir anlaşma ile sonuçlanan,

Mahkemece verilen "konkordatonun tasdiki" veya "konkordatonun reddi" kararıyla sona eren,

Netice itibarıyla, mahkemenin vereceği kararının borçlu ve tüm alacaklıları için hüküm ve sonuçlarını doğurduğu bir süreçtir.

c-) Konkordato komiserinin konkordato (tasdiki) yargılama sürecindeki rolü

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik 287. maddesine (ve 7101 sayılı Kanun öncesi dönemde yürürlükteki 287. maddesine) göre, konkordato talebinin iletildiği ve geçici mühlet (mühlet) kararı veren mahkeme, mühlet kararı ile aynı anda bir veya birkaç konkordato komiseri görevlendirir.

Konkordato komiseri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 7101 sayılı Kanunla değişik 290. maddesine (ve 7101 sayılı Kanun öncesi dönemde yürürlükteki 290. maddesine) göre, kural olarak "borçlunun yönetim işlerine nezaret etmekle" görevlidir. Mahkeme, şayet gerek görürse mühlet kararında belirleyeceği "bazı işlerin borçlu tarafından yapılmasını komiserin bizzat katılımına (izin/onayına) bağlı kılabilir" veya borçlunun bu süreçte işletmenin faaliyetlerinden el çektirilerek "borçlunun faaliyetlerinin tümünün komiser tarafından yürütülmesine" karar verebilir.

Bu süreçte, mahkeme borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli önlemleri alır. Aynı zamanda Kanun'un borçluya yapmasını açıkça yasakladığı, yapamayacağını emrettiği iş/işlemler ise; mühlet kararından itibaren rehin tesis etmek, kefil olmak, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devretmek, takyit etmek veya ivazsız tasarruflarda bulunmaktır.

Konkordato komiseri, mühlet içerisinde tüm alacaklıları, alacaklarını bildirmek için davet eder, şüpheli veya çelişkili gördüğü alacaklıları mahkemeye bildirir, alacaklılar kurulunu toplantıya çağırır, borçlu dahil tüm gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışma yaparak bilgi ve belge talep edebilir, mahkemece kendisine verilecek görevleri yapar, sonuç itibarıyla konkordatonun kabul edilip edilmeyeceğine dair yazacağı gerekçeli raporu mahkemeye sunar.

Mahkeme, dosyadaki tüm bilgi ve belgelerle komiserin raporunu inceledikten sonra; konkordatonun tasdikine veya reddine karar verir. Konkordato (projesinin) tasdiki kararı verebilmek için borçlunun ödemeyi teklif ettiği meblağın kaynaklarıyla orantılı olması, hatta alacaklıların eline geçebilecek muhtemel ödeme miktarından fazla olması, projenin alacaklıların Kanun'da öngörülen çoğunluğu tarafından kabul edilmiş olması, yargılama giderleri gibi masraflar ile mühlet sırasında zorunlu olan ve komiserin onay verdiği harcamaların yapılması için yeterli teminatın gösterilmesi gibi şartların yerine getirilmesi gerekir. Mahkemece verilecek konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların alacaklarının ne kadarından vazgeçtikleri, borçların hangi vadede ödeneceği gibi hususların yazılması gerekmektedir. Mahkemece verilecek konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların alacaklarının ne kadarından vazgeçtikleri, borçların hangi vadede ödeneceği gibi hususların yazılması gerekmektedir. Mahkemece verilecek konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların alacaklarının ne kadarından vazgeçtikleri, borçların hangi vadede ödeneceği gibi hususların yazılması gerekmektedir. Mahkemece verilecek konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların alacaklarının ne kadarından vazgeçtikleri, borçların hangi vadede ödeneceği gibi hususların yazılması gerekmektedir.

Konkordato tasdik edilmezse; mahkemece bu sefer borçlunun re'sen iflasına karar verilir. Bu aşamadan sonra 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun iflas hükümleri uygulanmaya başlar.

d-) Suça konu çekin keşide edildiği tarih

Yukarıda genel hatlarıyla anlatıldığı üzere, konkordato talebiyle başvuran borçlunun, talep tarihinden önce muaccel hale gelen borçlarını ödeyememesi veya ödeyemeyeceğini anlaması, taleple birlikte geçmişe dönük borçları hakkında bir proje sunacak olması, bu nedenle geçmişte ortaya çıkan ve konkordato kapsamına aldığı borçlarını mahkemece verilecek bir tasdik kararına kadar ödememesi ana kuraldır. Konkordato (tasdiki) yargılaması sürecinde ise borçlunun sadece işletmesinin devamı açısından zorunluluk arz eden yeni borçlar altına girebileceği, işletmenin faaliyetlerinin devamına ve konkordato sürecine haneler getirmeyecek ödemeleri yapabileceği doktrinde kabul görmektedir.

Buna göre; konkordato başvurusu yapan borçlunun, henüz konkordato başvurusu yapmadan önce veya geçici mühlet kararı verilmeden önce keşide ederek alacaklıya teslim ettiği, aynı zamanda ticari defter ve kayıtlarına işlediği veya konkordato sürecinde işlenecek olan, ancak üzerinde mahkemece verilen geçici mühlet (mühlet) kararı tarihinden sonraki bir keşide tarihi bulunan, dolayısıyla ibraz / hesapta karşılığını bulundurma / ödeme zorunluluğu konkordato (tasdiki) yargılaması sürecine denk gelen bir çekin keşide edildiğinin tespit edilmesi, uyuşmazlığın konusunun çözümü için bir ön koşuldur.

e-) Suçu oluşturan çekin bakaya ibraz edildiği (suçun işlendiği) tarih

Karar uyuşmazlığına konu edilen ve konkordato süreci öncesinde keşide edilerek teslim edildiği anlaşılan çekin, yukarıda izah edildiği üzere, konkordatonun hukuken hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başladığı ilk mahkeme kararı olan "geçici mühlet(mühlet) kararı" ile başlayıp verilen son mahkeme kararı olan "konkordatonun tasdiki kararı" veya bu süreçte her hangi bir sebeple verilecek olan "konkordato talebinin reddi kararı" ile sonuçlanan konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içerisinde bankaya ibrazında karşılıksızdır işlemine tabi olması zorunludur.

Uyuşmazlığın konusu bu nedenle açılmış bir ceza davası sonucu ortaya çıkacağından çözümü için de karşılıksızdır işlemine tabi olan çekin sınırları çizilen konkordato (tasdiki) yargılaması dönemi içinde bankaya ibraz edilmesi incelememiz için bir diğer koşuldur.

f-) Karar uyuşmazlığının belirlenmesi

Yargıtayca çözülmesi gereken karar uyuşmazlığının konusu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07.04.2019 tarihli, UG- 2019/25386 sayılı "BAM uyuşmazlığın giderilmesi talebi" konulu yazısında, her ne kadar da;

"...Kondordato ilan eden şirketlerde, kondordato ilanından ve dolayısıyla yönetimin değişmesinden önce vadeli olarak şirket adına keşide edilen çeklerin, kondordato ilanından sonra ibraz edilmesi halinde, karşılıksızlık nedeniyle ödenmemesinden yönetimden el çektirilmiş olan keşide edenin 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesi kapsamında sorumlu olup olmayacağı..." şeklinde kısaltılarak belirtilmiş ise de;

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler öncesi ve sonrası dönemlerde "konkordato" sürecine dair teknik terimler ve yapılan tanımlar ile Konya Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri Başkanlar Kurulunun 18.02.2019 tarihli ve 2019/3 Esas 2019/3 Karar sayılı kararı göz önüne alındığında, çözülmesi gereken uyuşmazlık konusunun;

"...7101 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi öncesi veya sonrasında; konkordato (tasdiki) yargılamasını yapacak olan mahkemeye başvuran borçlu tüzel kişilerin yetkili temsilcilerinin, henüz konkordato talebi ile mahkemeye başvurmadan keşide ettikleri veya geçici mühlet kararı öncesinde keşide ederek alacaklıya teslim ettikleri anlaşılan ileri tarihli (postdate) piyasaya sürdükleri çeklerin, geçici mühlet kararı ile başlayıp konkordatonun tasdiki veya reddi ile sonuçlanan konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içinde bankaya ibrazında karşılıksız çıkması halinde, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesi kapsamında cezai sorumluluklarının devam edip etmeyeceği..." olduğu önemle vurgulanmalıdır.

Keza, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda teknik olarak "konkordato ilanı" gibi bir terim bulunmamakla birlikte, bu ilanla şirket yönetiminin otomatik olarak değişmesinden de söz edilmemektedir. Ayrıca konkordato hükümlerinin gerek eski gerekse yeni halinde, tüzel kişi adına çek keşide eden gerçek kişilerin yönetimden el çektirilmesi gibi bir zorunluluk bulunmadığı gibi, böyle bir zorunluluk olması halinde aynı süreç içindeki şirket yetkililerinin sorumluluğundan bahsedilemeyeceği, dolayısıyla bir uyuşmazlık çıkmayacağı da açıktır.

g-) Karar uyuşmazlığının giderilmesine dair verilecek kararın kapsamı

Konya Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu, 18.02.2019 tarihli ve 2019/3 Esas 2019/3 Karar sayılı kararıyla incelenen somut uyuşmazlığın konusunun, 7101 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 15.03.2018 tarihinden önce konkordato talep ettiği anlaşılan bir tüzel kişinin yöneticisi hakkında açılan ceza davasında sorumluluğunun devam edip etmediğine yönelik olduğu anlaşılmış ise de;

5235 sayılı Kanun gereği, karar uyuşmazlığı hakkında Dairemizce verilecek olan kararın; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda düzenlenen konkordato (tasdiki) yargılaması süreci öncesinde ileri tarihli

(postdate) olarak düzenlenmiş ve konkordato yargılaması süreci içerisinde bankaya ibrazında karşılıksız işlemi yapılmış olan çekler hakkında, çek hesabı sahibi tüzel kişi şirketin gerçek kişi olan yetkili temsilcilerinin, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinde düzenlenen "çekin karşılıksız çıkmasına sebebiyet verme" suçunun faili olup olmayacaklarına dair bir görüş bildirmekle sınırlı olacağını,

Ayrıca uyuşmazlığın kapsamı ve mahiyeti itibarıyla, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun eski ve yeni şekli arasında, komiserlerin görev ve yetkileriyle, tüzel kişi şirketin yöneticilerinin cezai sorumluluğunun belirlenmesi açısından bir farklılık bulunmaması karşısında; her iki Kanun dönemindeki konkordato hükümleri yönünden de konkordato (tasdiki) yargılaması sürecinde tüzel kişi şirket yetkililerinin cezai sorumluluğunun devam edip etmeyeceği yönünden konunun aydınlatılacağına belirtilmesinin elzem olduğu değerlendirilmektedir.

3-) Bilimsel Mütalaalar (Doktrin)

Dairemizce uyuşmazlık konusu hakkında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına gönderilen yazıya verilen cevapta;

Konkordato durumunda karşılıksız çıkan çek nedeniyle şirketin yönetiminde yer alan gerçek kişilerin sorumlu tutulup tutulamayacağı hususunun, çekte "ibraz tarihi" olarak gösterilen tarihte şirket adına olan "çek hesabını yönetme yetkisinin" kimde olduğuna göre cevaplanması gerekeceği,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bunla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin bulunduğu,

Mahkeme şayet "çek hesabının yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme" gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komisere verilmesine karar vermişse; bu durumda şirket yetkilisi gerçek kişilerin cezai sorumluluğundan söz edilemeyeceği, ancak mahkeme bu yönde açıkça bir karar vermemiş ise; bu konudaki tüm yetkiler şirket yöneticilerinde olacağından söz konusu kişilerin 5941 sayılı Çek Kanunu gereği cezai sorumluluklarının devam edeceği yönünde görüş bildirilmiştir.

Dairemizce aynı konuda Hacı Bayram-ı Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığına gönderilen yazıya verilen cevapta ise;

Konkordato anlaşmasının konusunun, borçlunun geçici mühlet kararı verilmeden önce mevcut olan (geçmişteki muaccel) ve bu mühlet sırasında doğan (muaccel hale gelen) borçlarını nasıl ödeyeceğinin belirlenmesi olduğu, borçlunun alacaklılarına borcunda indirim yapılmasını, vadenin uzatılmasını ya da ikisini birlikte teklif edebileceği, borçlunun teklifinin, miktar ve oranı Kanun'da öngörülen alacaklıların çoğunluğu tarafından kabulüyle birlikte mahkemenin önüne geleceği ve mahkemece tasdik edilmesi halinde bu anlaşmayı kabul etmeyen alacaklılar bakımından da hüküm ve sonuç doğuracağı, buradan hareketle, anlaşma süreci sonuçlanana kadar borçlunun mühletten önce doğmuş her hangi bir borcu ödememesi gerekeceği,

Mahkemece mühlet kararıyla birlikte atanmasına karar verilen komiserin görevinin; kural olarak borçluya "nezaret etmek" olduğu, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bunla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin

bulunduğu,

Geçici veya kesin mühlet kararının ilanından sonra bundan haberdar olan bankaların; borçlunun hesabında çekin karşılığının olmaması durumunda karşılıksızdır işlemini yapmalarının zorunlu olduğu, ancak borçlunun hesabında para bulunması halinde ise; yukarıda izah edilen "mühletten önce doğmuş alacakların ödenmemesi kuralı" gereği çek hesabındaki parayı alacaklıya ödememeleri, bu durumda bir tutanak tutarak, hesapta ne kadar karşılık bulunduğunu ve paranın hangi nedenle ödenmediğini belirtmelerinin zorunlu olacağı,

Sonuç olarak, geçici veya kesin mühlet öncesindeki bir ticari ilişki nedeniyle düzenlenmiş olan ileri tarihli (postdate) bir çekin "mühlet" zarfında bankaya ibrazında karşılıksızdır işlemi yapılmış olsa bile ilgililerin cezai sorumluluğu yoluna gidilmemesi gerekeceği, zira geçici veya kesin mühlet zarfında ödeme yapmama yükümlülüğünün hakim kararına dayandığı, bu durumda ödeme yapmayan gerçek kişiler açısından bir hukuka uygunluk sebebi bulunduğu, dolayısıyla karşılıksız çek nedeniyle açılan bir ceza davasında sanıklar hakkında beraat kararı verilmesi gerekeceği yönünde görüş bildirilmiştir.

Her iki bilimsel mütalaada da "...2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bunla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin bulunduğu, böyle bir özel yetki belirlemesi yapılmamış ise konkordato komiserinin görevinin sadece nezaret etmek olacağı..." yönünde ortak bir noktada buluşulduğu görülmektedir.

4-) Gereke

Yukarıda izah edilen kanun maddeleri, gerekçeler ve bilimsel görüşler birlikte değerlendirildiğinde; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun, gerek 7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle düzeltilen gerekse değişiklik öncesi konkordato hükümlerine göre,

"Mahkeme içi - Adi konkordato" sürecine başvuran bir borçlunun, konkordato talebinde bulunmadan önce ileri tarihli çek düzenleyebileceği, ileri tarihli düzenlenen bu çeklerin tüzel kişi şirket hesaplarında ve tutmakla yükümlü olacakları defterlerinde, borçlu tarafından mahkemeye verilecek olan bilanço ve projede sunulmasının zorunlu olacağı, sunulmasa dahi konkordato yargılaması sürecinde gerek konkordato komiseri gerekse alacaklılar tarafından kayıtlara ve muhasebe hesaplarına gireceği, Şayet suça konu edilen ileri tarihli çek borçlu tarafından kötüniyetli olarak konkordato sürecine dahil edilmemiş, gizlenmiş veya bir şekilde kayıt dışı kalmışsa, bunun alacaklı tarafından bir fesih nedeni olarak ileri sürülebileceği, keza bu durumun yukarıda belirtilen karar uyuşmazlığının kapsamı dışında kaldığı,

Geçici mühlet (mühlet) kararından sonra başlayan ve konkordatonun tasdiki veya reddiyle ile sonuçlanan "konkordato (tasdiki) yargılaması" dönemi içinde bu çeklerin süresinde bankaya ibraz edilebileceği,

Mahkemece verilecek ilk karar olan geçici mühlet kararıyla birlikte bir konkordato komiseri ataması yapılacağı, ancak şirketin yönetiminin, mahkemece tüzel kişinin çeklerinin ve çek hesaplarının yönetimi hususunda ayrıntılı bir karar alınmamış ise çekin ibraz tarihinde de tüzel kişilerin yetkililerinde olacağı, konkordato komiserinin görev ve yetkisinin kural olarak borçlu tüzel kişi yöneticilerine sadece "nezaret etmekle" ve mahkemeye bu süreçte yapılacak olan ödemelerle ilgili bilgi vermekle sınırlı olacağı,

Konkordato (tasdiki) yargılaması sürecinde; borçlu tarafından vadesi geldiği halde ödenemeyen veya ödenemeyeceği anlaşılan, konkordato talebi öncesinde doğmuş olan borçların ödenmesinin

amaçlandığı, borçlunun geçici mühlet kararı öncesinde doğmuş borçlarının belirli bir vade veya indirimle ödenmesinin planlandığı, bu nedenle geçici mühletten önce doğmuş olan herhangi bir borcun konkordato sürecinde ödenmemesinin ana kural olarak kabul edilmesi gerekeceği, Konkordato sürecine girilmeden önce ileri tarihli olarak yazıldığı tespit edilen çeklerin de Türk Ticaret Kanunu ve Çek Kanunu hükümlerine göre sadece bir ödeme aracı olarak değil, bir nevi ileri tarihli (vadeli) borç senedi benzeri şeklinde düzenlenebileceği göz önüne alındığında, bu tür borç senetlerinin konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içinde müzakere konusu edilebilecek bir borç kalemi olarak değerlendirilmesi gerektiği,

Konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içinde bankaya kanuni ibraz süresinde ibraz edilen bu çeklerin karşılıksız çıkması halinde; borçlu tarafından ileri tarihli olarak keşide edildiği anlaşılan, tüzel kişinin defter ve kayıtlarında gösterilen ve konkordato projesine dahil edilen bu çeklerle ilgili olarak 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 3. maddesine göre "karşılıksızdır" işlemi yapmalarının ve her yaprak için ödemekle yükümlü oldukları miktarı ödemelerinin zorunlu olduğu, aksi halde aynı Kanun'un 7. maddesi gereği cezai müeyyide ile karşılaşacakları,

Konkordato (tasdiki) yargılaması sırasında karşılıksız çıkan çeklere ilgili olarak mağdur olan alacaklıların, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı hak düşürücü süreler içinde icra ceza mahkemelerine şikayette bulunmalarının bir diğer zorunluluk olduğu, nihayet tüzel kişilerin yetkili temsilcileri aleyhine, henüz konkordato (tasdiki) yargılaması devam ederken, karşılıksız çıkan çeklerle ilgili olarak 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği bir ceza davası açılabilirliği görülmektedir.

Tam da bu noktada; açılan ceza davasına bakmakla görevli ve yetkili icra ceza mahkemelerinin; Açılan ceza davasında sanık olarak yargıladıkları tüzel kişi şirket yetkililerinin, şikayetçi olarak gelen alacaklılarla, suça konu çekin miktarı ve ödeme tarihi (vadesi) hususunda anlaşma müzakerelerini yürüttükleri, çekin karşılığını ödemek veya ödememek hususunda özel hukuk mahkemesince verilecek konkordato tasdiki kararını bekledikleri, suçun sübutu halinde verilecek cezanın miktarını belirleyecek olan çek bedelinin, karşılıksız çıkan miktarın veya suçun işlendiği tarihi belirleyecek olan keşide / (vadeli çekte) ödeme süresinin dahi başka bir mahkeme huzurunda henüz muarazalı olduğu, konkordato tasdik edilecek olursa; çekin karşılığının ne zaman ve ne miktarda ödeneceğinin bir hukuk mahkemesi kararıyla yeniden belirleneceği, dolayısıyla bankaya ibrazında karşılıksızdır kaşesi vurulduğu (suçun işlendiği) tarihten sonra belki de suçun konusunun dahi ortada kalmayacağı değerlendirilmek suretiyle 5271 sayılı CMK'nin 218/1. maddesi gereği, bekletici sorun kararı vermeleri gerekeceği,

Özel hukuk mahkemelerinde devam eden "Konkordato (tasdiki) yargılaması" sürecinin sonunda;

a-)Şayet çek hesabı sahibi tüzel kişi hakkında "konkordatonun tasdikine" karar verilirse;

Bu süreçte yukarıda ana hatlarıyla yazılı olan borçlunun iyiniyetinin kesinleşmesi, alacaklıların tamamıyla anlaşma hükümlerine göre alacaklarını mahkemeye bildirmiş olmaları, bu alacak kalemleri arasında ileri tarihli çekin de yer alacak olması, borçlunun konkordato projesinin alacaklıların çoğunluğu ve mahkemece kabul görmesi, konkordatonun tasdikinin mühlet öncesinde keşide edilen çekin alacaklıları dahil tüm alacaklıları bağlaması ve konkordatonun kollektif bir tasfiye şekli olması gibi ilke ve sonuçlar karşısında;

Konkordato tasdiki kararında, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinde unsurları yazılı suça konu çekin ödeme tarihi ve karşılıksız kalan bedelin, çek alacaklısını da bağlayacak şekilde yeniden belirlenecek olması, dolayısıyla açılan ceza davasında yargılanan kişilerin hukuki durumlarının kesinleşecek konkordato hükümlerine değerlendirilmesi gerekeceği,

Konkordatonun tasdiki kararıyla birlikte kesinleşen konkordato anlaşmasına göre hüküm ve sonuçları yeniden belirlenen suça konu çekin, ibraz tarihinden sonra suçun konusunu oluşturan zorunlu unsurları sahip bir çek olmaktan çıkması, dolayısıyla tüzel kişi yetkilisi olan sanıkların cezai sorumluluğundan söz edilemeyeceği,

b-)Şayet çek hesabı tüzel kişi hakkında herhangi bir nedenle "konkordatonun reddine" karar verilirse; Bu sefer bekletici sorun kararının kaldırılmasıyla ceza yargılamasına devam edilerek 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bununla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin bulunduğu gözetilerek,

b-1-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararına kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komisere verilmesi yönünde bir karar verilmişse ve bankaya ibraz edilen çek, komiserin yetkili olduğu dönemde karşılıksız çıkmışsa; bu durumda şirket yetkilisi gerçek kişilerin 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam etmeyeceği,

b-2-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararına kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komisere verilmesi yönünde açık bir karar verilmemişse; bu konudaki tüm yetkiler şirket yöneticilerinde olacağından, söz konusu kişilerin bu süreçte bankaya ibraz edilen ve karşılıksız çıkan çekten dolayı 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam edeceği değerlendirilmektedir.

G-) SONUÇ

7101 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi öncesi veya sonrasında; adi (mahkeme içi) konkordato (tasdiki) yargılamasını yapacak olan mahkemeye başvuran borçlu tüzel kişilerin yetkili temsilcilerinin, henüz konkordato talebi ile mahkemeye başvurmadan keşide ettikleri veya geçici mühlet kararı öncesinde keşide ederek alacaklıya teslim ettikleri, gerek ticari defter ve kayıtlarında gerekse konkordato projesinde yer alacak olan ileri tarihli (postdate) çeklerin, geçici mühlet kararı ile başlayıp konkordatonun tasdiki veya reddi ile sonuçlanan konkordato (tasdiki) yargılaması süreci içinde, bankaya ibrazında karşılıksız çıkması halinde, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesi kapsamında cezai sorumluluklarının devam edip etmeyeceğinin tespiti açısından;

Açılan ceza davasına bakmakla görevli ve yetkili icra ceza mahkemelerince; devam eden konkordato (tasdiki) yargılaması süreci, 5271 sayılı CMK'nin 218/1. maddesi gereği "bekletici sorun" yapılmak suretiyle, konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan hukuk mahkemesince verilecek kararın sonucuna göre;

a-)Şayet çek hesabı sahibi tüzel kişi hakkında konkordatonun tasdikine karar verilirse; Bu süreçte yukarıda ana hatlarıyla yazılı olan borçlunun iyiniyetinin kesinleşmesi, alacaklıların tamamıyla anlaşma hükümlerine göre alacaklarını mahkemeye bildirmiş olmaları, bu alacak kalemleri arasında ileri tarihli çekin de yer alacak olması, borçlunun konkordato projesinin alacaklıların çoğunluğu ve mahkemece kabul görmesi, konkordatonun tasdikinin mühlet öncesinde keşide edilen çekin alacaklıları dahil tüm alacaklıları bağlaması ve konkordatonun kollektif bir tasfiye şekli olması gibi ilke ve sonuçlar karşısında;

Konkordato tasdiki kararında, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinde unsurları yazılı suça konu çekin ödeme tarihi ve karşılıksız kalan bedelin, çek alacaklısını da bağlayacak şekilde yeniden belirlenecek olması, dolayısıyla açılan ceza davasında yargılanan kişilerin hukuki durumlarının kesinleşecek konkordato hükümlerine değerlendirilmesi gerekeceği,

Konkordatonun tasdiki kararıyla birlikte kesinleşen konkordato anlaşmasına göre hüküm ve sonuçları yeniden belirlenen suça konu çekin, ibraz tarihinden sonra suçun konusunu oluşturan zorunlu unsurları sahip bir çek olmaktan çıkması, dolayısıyla tüzel kişi yetkilisi olan sanıkların cezai sorumluluğundan söz edilemeyeceği,

b-)Şayet çek hesabı tüzel kişi hakkında konkordatonun herhangi bir nedenle reddine karar verilirse;

Bu sefer bekletici sorun kararının kaldırılmasıyla ceza yargılamasına devam edilerek 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 297. maddesine göre, konkordato komiseri atanmasıyla birlikte tüzel kişinin yetkili temsilcilerinin şirketi yönetim ve temsil yetkisinin kendiliğinden ortadan kalkmayacağı, bununla beraber mahkemenin hangi işlerin şirket yöneticileri tarafından hangi işlerin komiser tarafından yapılacağına dair karar verme yetkisinin bulunduğu gözetilerek,

b-1-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararına kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komisere verilmesi yönünde bir karar verilmişse ve bankaya ibraz edilen çek, komiserin yetkili olduğu dönemde karşılıksız çıkmışsa; bu durumda şirket yetkilisi gerçek kişilerin 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam etmeyeceğine,

b-2-) Konkordato (tasdiki) yargılamasını yapan mahkemece, konkordatonun reddi kararına kadarki süreçte, şayet çek hesabını yönetimi, bu hesaba para aktarma, çek hesabı üzerinde tasarruf etme gibi yetkilerin şirket yönetim organından alınıp komisere verilmesi yönünde açık bir karar verilmemişse; bu konudaki tüm yetkiler şirket yöneticilerinde olacağından, söz konusu kişilerin bu süreçte bankaya ibraz edilen ve karşılıksız çıkan çekten dolayı 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi gereği cezai sorumluluklarının devam edeceğine, 10.06.2019 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.